

Baba Basra Sources 58

ר' קרשקש וידאל מסכת כתובות דף יב עמוד ב

אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב הונא ורב יהודה דשמואל היא, דתנן היתה מעוברת וכו', עד אמרת לן משמיה דשמואל הלכה כר"ג אפ' בראשונה, כלומר בההיא דמשארסתני נאנסתי, ואסיקנא דרב נחמן אפילו לרב גמליאל דע"כ לא קאמר ר"ג התם אלא משום דאיכא למימר מגו אבל הכא מאי מגו איכא, אי נמי משום חזקה דגופה, אבל הכא מאי חזקה אית ליה להאי ה"ג וכן היא, הגירסא ברוב הספרים, ומגו דאמרינן הכא בקמיתא מגו דיכלה למימר מוכת עץ אני (עד) דלא זילא (ליה) [לה] מילתא כולי האי ועוד דלא פסלה נפשה מכהונה, ובאידיך דאמרה מוכת עץ אני, כלומר מעיקרא, מגו דיכלה למימר מוכת עץ אני תחתיך ואית לי מאתן, ומיהו הכא עקר טעמא ודאי משום חזקה אלא דנקט טעמא דמיגו סנופיה לטעמא דחזקה, אבל לאו משום דעקר טעמא משום מגו דהא לאו מגו גמור הוא דאטו אילו אמרה מוכת עץ אני מי מהימנא, אכתי הוויא בפלוגתא דלר"ג מהימנא ולר' יהושע לא מהימנא, אלא דנקיט ליה הכא סניפין לטעמא דחזקה כיון דהוי טענתא דשפירא מהאי טענה דקא טענה השתא, אבל אינו עקר טעמא וכדפרישית, ועוד דבבריתא ליכא מגו כלל דבקדש בביאה או בקדש ובעל לאלתר עסקינן וכדכתי' לעיל [דף ט, ע"ב] וכמו שאני עתיד לכתוב [בפ"ב ט"ז, א] בס"ד, ואיכא ספרים דלא גרסי מגו כלל, וכן כתב הנגיד ז"ל, אבל בתוספות כתבו דמגו כי האי מגו גמור הוא דאע"ג דלא מהימנא אי אמרה מוכת עץ אני תחתיך טפי מהשתא דאמרה משארסתני נאנסתי, מ"מ כיון דהוי טענתא שפירתא טפי מהאי טענה דקא טענה השתא אם איתא דשיקרא קא אמרה הוה ליה למימר ההיא טענתא דשפירא, ומדלא אמרה הכי [ש"מ] דקושטא קאמרה ומהימנא במקום בריא ושמא, אבל במקום בריא לא, ויש כיוצא בזה בפ' האיש מקדש ושם כתבתיו, והלשון הראשון נראה עקר.

תוספות מסכת כתובות דף יח עמוד ב ד"ה מחמת נפשות

מחמת נפשות הרי אלו נאמנים - וא"ת וכי אמרו קטנים היינו או אנוסים מחמת ממון היינו להימנו במגו דאמרי אנוסים היינו מחמת נפשות דהא ברישא דאיכא מגו נאמנים לומר אנוסים היינו מחמת ממון וי"ל דאונס מחמת נפשות לא שכיח ועוד דבשני עדים לא אמרינן מגו כדפרישית.

מהרש"א [חדושי הלכות] מסכת בבא מציעא דף ק עמוד א

בד"ה הא מני כו' כדאשכחן בריש שור שנגח כו' עכ"ל כתב בס' חכמת שלמה תימה מה ראייה מביא מהתם דמהני חזקת ממון כו' אבל הכא דאיכא חזקת מרא קמא דעדיף כו' עכ"ל והאריך בקושיא ובתירוצים ע"ש אולי איזה תלמיד כ"כ שהם דברים תמוהין דמה שייך חזקת מרא קמא היכי שהשני מוחזק ממש בממון ולא אמרו חזקת מרא קמא אלא כי הכא שאין א' מהם מוחזק כגון בעומדת באגם ובסימטא דאמרי' הכא לרבנן דאית להו בעלמא דחזקת ממון מהני אית לן למימר דה"נ מהני חזקת מרא קמא להעמיד הממון בחזקתו והוה ליה כאילו הוא מוחזק ממש בממון וכן הוא לשון התוס' בפרק חזקת הבתים בד"ה ומ"ש מהא דתנן המחליף כו' דעד כאן ל"פ עליה התם בהשוואל אלא משום דאזלינן בתר חזקת ממון ומוקמינן בחזקת מרא קמא כו' ובפ' בית כור בד"ה ארעת' תרתי כו' כתבו וז"ל כדאשכחן גבי מוכר שור לחבירו ונמצא נגחן דאזלינן בתר מוחזק בעמות עתה אף על פי שתחילה היו של לוקח ולא אמר בחזקת בעלים הראשונים קיימא כו' ע"ש וכן מוכח בכמה דוכתין דלא שייך חזקת מרא קמא היכי שהשני מוחזק ממש בממון גם מה שהקשה ממה שפירשו התוספות לעיל שאם טוען הלוקח שמא לא מהני חזקת ממון אף על פי שלפי האמת יש לו חזקת מעוברת כו' אין כאן קושיא כלל דהתם ליכא חזקת ממון כלל גבי שמא כמו שהוכיחו מההיא דגודרות מה שאין כן בהך דריש שור שנגח דאיכא חזקת ממון לבעל הפרה ושפיר מהני עם חזקת מעוברת אפי' לסומכוס והא דמייתו התוספות מהך דשור שנגח אינו ראייה לשמעתינן אלא שהוא מלתא באנפי נפשיה להקשות עלה מהך דשאלה היום ושכרה למחר דלא מהני חזקה וכך היא הקושיא בפרק שור שנגח בתוס' ע"ש וגם אם כתבו לעיל בהנך בבות דלא זו אף זו קתני מכח הך קושיא חזרו כאן דצ"ל דיחלוקו לא קאי אשאלה היום כו' גם לפי טעותו לא ידעתי ליישב לפי' רשב"ם מה שהקשו התוס' מהך דפרה שנגחה השור כו' אהך דשאלה היום כו' ולא ראיתי בשום מקום שיהיה ר"י חולק על פי' רשב"ם בסברא זו שכתב לפי דרכו ואין להאריך בדחוקיו ותו לא מידי ודו"ק: